

2

Violența sexuală în mass-media: ghid pentru jurnaliste și jurnaliști cu conștiință

Violența sexuală ajunge deseori subiect de infotainment și senzational. Tentația comercialului și a audienței pun în pericol sănătatea și viața supraviețuitoarelor unor grave acte de violență. Lipsa de empatie, blamarea victimei divulgarea datelor personale ale victimelor, judecarea publică și părtinitoare a unor fapte ce fac obiectul unor anchete penale nu fac decât să perpetueze un ciclu al violenței împotriva victimelor și să dilueze responsabilitatea agresorilor. Minimizarea violenței sexuale în mass-media afectează percepția societății cu privire la acest fenomen Mass-media are datoria și puterea de a educa societatea cu privire la *realitatea* violenței sexuale.

Rețeaua "Rupem tăcerea despre violența sexuală" face un apel către toți jurnaliștii din România pentru a reda cazurile de violența sexuală urmărind câteva principii de etică indispensabile unei informări corecte și sensibile. Considerăm că jurnaliștii și jurnaliste ar trebui să reprezinte vocea supraviețuitoarelor violenței sexuale pentru ca publicul larg să fie sensibilizat în fața unor drame personale și educat cu privire la consecințele și gravitatea agresiunilor sexuale.

Iată câteva principii de lucru atunci când se contactează victimele agresiunilor sexuale:

- ▶ Documentarea prealabilă asupra violenței sexuale și a traumelor emoționale asociate acestora.
- ▶ Nu uitați: violența nu are scuze sau motive. Vina pentru orice act de violență și mai ales de agresiune sexuală este exclusiv a agresorului.
- ▶ Păstrarea anonimatului victimelor. Supraviețuitoarele violenței sexuale au dreptul la intimitate, la protejarea identității, la respect și la siguranță. Divulgarea datelor personale poate constitui infracțiune și în același timp poate pune în pericol chiar viața supraviețuitoarei.
- ▶ Verificarea informațiilor deținute despre un caz, inclusiv cu victima (acest pas trebuie făcut înainte de realizarea efectivă a unui material).
- ▶ Cunoașterea cadrului legal judiciar dar și a contextului mai larg legat de drepturile femeilor, discriminare și violența bazată pe gen. Participarea la traininguri pe aceste teme aduce un avantaj atât pentru jurnaliști cât și pentru audiență.
- ▶ Empatia cu victimele, înțelegerea impactului psihologic pe care o agresiune sexuală îl are asupra supraviețuitoarelor.
- ▶ Evitarea emiterii unor judecăți despre situația victimei; evitarea speculațiilor în atribuirea vinei. E mereu nevoie de atenție astfel încât nici un comportament verbal sau non-verbal al jurnalistului să blameze victima.
- ▶ Concentrarea pe detalierea agresorului și nu a victimei; prezentarea corectă a agresorilor (de multe ori aceștia sunt cunoscuți ai victimei și nu necunoscuți).
- ▶ Ilustrarea cazurilor de violență sexuală pe un spectru social larg, inclusiv documentarea violenței sexuale asupra grupurilor vulnerabile.
- ▶ Consultarea cu experte și experți în domeniu, pentru o reprezentare completă și profesionistă a cazurilor de agresiune sexuală.

Pentru a realiza un interviu etic cu o supraviețuitoare a violenței sexuale este important:

- ▶ Să știți ce urmărești cu acest interviu: (ce dorești să afli, ce cuvinte/ întrebări să eviți).
- ▶ Să asigurați un mediu sigur pentru supraviețuitoare bazată pe încredere între jurnalist și supraviețuitoarele. Să nu uitați că o astfel de persoană își riscă siguranța pentru a ieși public și a povesti despre agresiuni sexuale.
- ▶ Să faceți contact vizual și să cereți permisiunea pentru interviu: prezentați-vă pe dvs. și organizația de știri din care faci parte.
- ▶ Să începeți prin a vă exprima regretul pentru ceea ce i s-a întâmplat supraviețuitoarei.
- ▶ Să acordați atenție mesajelor non-verbale pe care le transmiți astfel încât acestea să nu submineze încrederea și deschiderea față de victimă pe care o exprimați în mod verbal.
- ▶ Atenție la trigger (la ceea ce i-ar putea trezi victimei stări de anxietate) și evitați-le: cuvinte, sunete, mirosuri, fotografii pot aminti supraviețuitoarei de momentul agresiunii sexuale. Sunt traumatizante și o blochează.
- ▶ Fiți flexibil/ă: începeți interviul când supraviețuitoarea e pregătită (chiar dacă durează ore sau zile). Așa persoana pe care o intervievați va fi mai deschisă.
- ▶ Stabiliți reguli de la început: permiteți-i supraviețuitoarei să dețină controlul asupra interviului – unde are loc?, ce se va discuta?
- ▶ Evitați întrebarea "de ce?". Această întrebare întărește atitudinea de blamare a victimei și sugerează că victima ar fi provocat agresiunea sexuală.
- ▶ Nu o judecați!

În parteneriat cu:

Institutul Est European
de Sănătate a Reproducerii

CPE
CENTRUL PARTENERIAT
PENTRU EGALITATE

SOCIETATEA DE ANALIZE FEMINISTE
ana

ASOCIATIA FEMEILOR
IMPOTRIVA VIOLENTEI
ARTEMIS

- ▶ Precizați-i rolul dvs în cadrul întâlnirii: reporter/ă, nu prieten/ă.
- ▶ Permiteți-i să ia pauză/ să se oprească din povestit oricând simte nevoia.
- ▶ Mulțumește supraviețuitoarei: mărturia ei contribuie la înțelegerea victimelor și supraviețuitoarelor violenței sexuale și poate va încuraja alte persoane în aceeași situație să ceară sprijin.
- ▶ Informați-vă și oferiți supraviețuitoarelor violenței sexuale informații despre centre unde pot primi sprijin.

Rețeaua informală Rupem tăcerea despre violența sexuală este formată din următoarele organizații care promovează egalitatea de gen și acționează împotriva violenței asupra femeilor: Asociația Transcena, Institutul Est European pentru Sănătatea Reproducerii, Asociația Front, Centrul Parteneriat pentru Egalitate (CPE), Asociația E-Romnja, Asociația Filia, Asociația Artemis, coordonator Asociația A.L.E.G, colaborator Fundația Sensiblu.

Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 - 2014, în cadrul Fondului ONG în România; Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009 - 2014